

WYROK SĄDU PIERWSZEJ INSTANCJI (czwarta izba)
z dnia 13 lipca 2005 r. *

W sprawie T-260/97

Camar Srl, z siedzibą we Florencji (Włochy), reprezentowana przez adwokatów
W. Viscardini Donę, M. Paolina i S. Donę, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona skarżąca,

przeciwko

Radzie Unii Europejskiej, początkowo reprezentowanej przez J.P. Hiksa i A. Tancę,
a następnie przez J.P. Hiksa i F. Ruggeriego Laderchiego, działających w charakterze
pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

i

* Język postępowania: włoski.

Komisji Wspólnot Europejskich, początkowo reprezentowanej przez H. van Vlieta, a następnie przez C. Van der Hauwaerta i L. Visaggia, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez adwokata A. Dal Ferro, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana,

popieranym przez

Republikę Francuską, reprezentowaną przez K. Rispal-Bellanger i C. Vasak, działające w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

interwenient,

mającej za przedmiot ustalenie kwoty odszkodowania, którego zapłata na rzecz skarżącej została zasądzona od Komisji wskutek stwierdzenia nieważności — w wyroku wstępnym Sądu Pierwszej Instancji z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawach połączonych T-79/96, T-260/97 i T-117/98 Camar i Tico przeciwko Komisji i Radzie, Rec. str. II-2193 — decyzji Komisji z dnia 17 lipca 1997 r. o nieuwzględnieniu wniosku o przyjęcie środków przejściowych złożonego przez skarżącą na podstawie art. 30 rozporządzenia Rady (EWG) nr 404/93 z dnia 13 lutego 1993 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku bananów (Dz.U. L 47, str. 1),

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI
WSPÓLNOT EUROPEJSKICH (czwarta izba),

w składzie: H. Legal, prezes izby, P. Mengozzi i I. Wiszniewska-Białicka, sędziowie,

sekretarz: J. Palacio González, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 24 lutego 2005 r.,

wyduje następujący

Wyrok

Ramy prawne

- 1 Rozporządzenie Rady (EWG) nr 404/93 z dnia 13 lutego 1993 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku bananów (Dz.U. L 47, str. 1) zastąpiło wspólnym reżimem prawnym wymiany handlowej z państwami trzecimi istniejące wcześniej różnorodne regulacje krajowe. Rozporządzenie to — w brzmieniu obowiązującym, w chwili gdy miały miejsce okoliczności faktyczne leżące u podstaw niniejszej sprawy —

przewidywało otwieranie rocznego kontyngentu taryfowego dla przywozu bananów pochodzących z państw trzecich oraz krajów Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP). Jego art. 15, który po zmianie na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 3290/94 z dnia 22 grudnia 1994 r. w sprawie dostosowań i przejściowych uzgodnień wymaganych w sektorze rolnym w celu wprowadzenia w życie porozumień zawartych w ramach wielostronnych negocjacji handlowych Rundy Urugwajskiej (Dz.U. L 349, str. 105) stał się art. 15a, wprowadzał rozróżnienie pomiędzy tak zwanymi „tradycyjnymi bananami AKP” a tak zwanymi „nietradycyjnymi bananami AKP”, odpowiadającym ilościom, które odpowiednio nie przewyższały lub przewyższały ilości określone w załączniku do rozporządzenia nr 404/93 jako tradycyjnie wywożone z państw AKP do Wspólnoty.

- 2 Artykuł 17 akapit pierwszy rozporządzenia nr 404/93 stanowił, że wszelki przywóz bananów do Wspólnoty podlega obowiązkowi przedstawienia pozwolenia na przywóz.
- 3 Artykuł 18 ust. 1 rozporządzenia nr 404/93, zmieniony rozporządzeniem nr 3290/94, dodawał, że dla przywozu bananów z państw trzecich innych niż AKP (zwanymi dalej „bananami z państw trzecich”) oraz nietradycyjnych bananów AKP zostaje otworzony kontyngent taryfowy w wysokości 2,1 mln ton (waga netto) na rok 1994 oraz w wysokości 2,2 mln ton (waga netto) na lata następne. W ramach tego kontyngentu towarowego przywóz bananów z państw trzecich podlegał opłacie celnej 75 ECU za tonę, a przywóz nietradycyjnych bananów z krajów AKP podlegał zerowej stawce celnej. Ponadto art. 18 ust. 2 stanowił, że przywóz dokonywany poza kontyngentem taryfowym — jeśli chodzi o nietradycyjne banany AKP lub banany z państw trzecich — podlega stawce opłaty celnej obliczonej na podstawie Wspólnej Taryfy Celnej.
- 4 Artykuł 19 ust. 1 rozporządzenia nr 404/93 podzielił otwarty w ten sposób kontyngent taryfowy, przydzielając jego 66,5% dla kategorii tych podmiotów gospodarczych, które wprowadzały do obrotu banany z państw trzecich lub nietradycyjne banany AKP (kategoria A), 30% dla kategorii tych podmiotów gospodarczych, które wprowadzały do obrotu banany wspólnotowe lub tradycyjne

banany AKP (kategoria B), a 3,5% dla kategorii podmiotów gospodarczych mających siedzibę we Wspólnocie, które od 1992 r. prowadzą obrót bananami innymi niż banany wspólnotowe lub tradycyjne banany AKP (kategoria C).

5 Według art. 19 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 404/93 na drugą połowę 1993 r. każdemu podmiotowi gospodarczemu wydano pozwolenie na podstawie połowy średniej rocznej ilości wprowadzonej do obrotu w latach 1989–1991.

6 Artykuł 30 rozporządzenia nr 404/93 stanowił:

„Jeśli szczególne środki wymagane są począwszy od lipca 1993 r. w celu wsparcia przejścia od uzgodnień [zasad] istniejących przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia do uzgodnień [zasad] ustanowionych niniejszym rozporządzeniem oraz w szczególności w celu pokonania trudności o delikatnym charakterze [poważnych trudności], Komisja, stanowiąc zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 27, podejmuje środki przejściowe, jakie uważa za niezbędne”.

7 Artykuł 27 rozporządzenia nr 404/93 ustanawiał procedurę zwaną „procedurą komitetu zarządzającego”. Artykuł 20 tego rozporządzenia wzywał Komisję do przyjęcia zgodnie z tą samą procedurą szczegółowych zasad rządzących systemem wymiany handlowej z państwami trzecimi.

8 Szczegółowe zasady reżimu wymiany handlowej z państwami trzecimi były zapisane — w chwili gdy miały miejsce okoliczności faktyczne leżące u podstaw niniejszej sprawy — w rozporządzeniu Komisji (EWG) nr 1442/93 z dnia 10 czerwca 1993 r. ustanawiającym szczegółowe zasady stosowania reżimu prawnego przywozu

bananów do Wspólnoty (Dz.U. L 142, str. 6). Zgodnie z art. 4 i 5 tego rozporządzenia podział kontyngentu taryfowego pomiędzy importerów należących do kategorii A (66,5 %) został dokonany na podstawie ilości bananów z państw trzecich oraz nietradycyjnych bananów AKP, które zostały wprowadzone do obrotu w ciągu ostatnich trzech lat poprzedzających rok, w którym otwarto kontyngent. Podział kontyngentu pomiędzy importerów należących do kategorii B (30%) został natomiast dokonany na podstawie ilości bananów wspólnotowych lub tradycyjnych bananów AKP, które zostały wprowadzone do obrotu podczas okresu referencyjnego określonego w taki sam sposób, jak dla kategorii A.

- 9 Na podstawie przepisów zawartych w art. 19 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 404/93, a także art. 4 i 5 rozporządzenia nr 1442/93, okres referencyjny corocznie przesuwano się o rok. A zatem jeśli okres referencyjny dla przywozu przewidzianego na rok 1993 obejmował lata 1989, 1990 i 1991, to dla przywozu przewidzianego na lata 1997 i 1998 obejmował on odpowiednio lata 1993, 1994 i 1995 oraz 1994, 1995 i 1996.
- 10 Ponadto zgodnie z art. 13 rozporządzenia nr 1442/93 importerzy należący do kategorii A i B podczas okresu ważności pozwoleń na przywóz, które otrzymali w takim charakterze, mogli dokonać przeniesienia praw wynikających z tych pozwoleń na importerów należących do kategorii A, B lub C.
- 11 Reżim ustanowiony w rozporządzeniu nr 404/93 oraz w rozporządzeniu nr 1442/93 jest określany dalej jako „reżim z 1993 r.”.
- 12 Rozporządzenie Rady (WE) nr 1637/98 z dnia 20 lipca 1998 r. zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 404/93 (Dz.U. L 210, str. 28), stosowane od dnia 1 stycznia 1999 r., uchylilo art. 15a i wprowadziło zmiany w art. 16–20 rozporządzenia nr 404/93.

- 13 Artykuł 18 rozporządzenia nr 404/93 zmienionego rozporządzeniem nr 1637/98 oprócz skonsolidowanego w ramach Światowej Organizacji Handlu kontyngentu taryfowego w wysokości 2,2 mln ton (ust. 1) otwierał dodatkowy kontyngent taryfowy na przywóz bananów z państw trzecich oraz nietradycyjnych bananów z krajów AKP (ust. 2).
- 14 Artykuł 19 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia nr 404/93 zmienionego rozporządzeniem nr 1637/98 stanowił, że w przyszłości „kontyngenty taryfowe wskazane w art. 18 ust. 1 i 2 oraz przywóz tradycyjnych bananów z krajów AKP [będą] zarządzane zgodnie z metodą opartą na uwzględnianiu tradycyjnych przepływów handlowych [»tradycyjni/nowi«]”.
- 15 Artykuł 20 rozporządzenia nr 404/93 zmienionego rozporządzeniem nr 1637/98 nakładał na Komisję obowiązek wydania przepisów w celu stosowania nowego systemu przywozów, które powinny między innymi — na podstawie tego samego artykułu lit. d) — zawierać „szczególne przepisy niezbędne do ułatwienia przejścia od ustaleń dotyczących [zasad] przywozu, mających zastosowanie począwszy od dnia 1 lipca 1993 r., do [nowych] zasad”.
- 16 Na podstawie tego art. 20 Komisja przyjęła rozporządzenie (WE) nr 2362/98 z dnia 28 października 1998 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia nr 404/93 w odniesieniu do uzgodnień dotyczących przywozu bananów do Wspólnoty [tłumaczenie nieoficjalne] (Dz.U. L 293, str. 32), które zastąpiło, począwszy od dnia 1 stycznia 1999 r., rozporządzenie nr 1442/93.

- 17 Artykuł 3 akapit pierwszy rozporządzenia nr 2362/98 określał importerów tradycyjnych w następujący sposób:

„Dla celów niniejszego rozporządzenia »importer tradycyjny« oznacza podmiot gospodarczy mający — w okresie, w którym określa się jego ilość referencyjną, a także w momencie jego rejestracji na podstawie art. 5 — siedzibę we Wspólnocie, który podczas okresu referencyjnego rzeczywiście przywiózł na własny rachunek ilość minimalną bananów pochodzących z państw trzecich lub krajów AKP w celu ich późniejszej sprzedaży na rynku wspólnotowym” [tłumaczenie nieoficjalne].

- 18 Artykuł 4 ust. 1 rozporządzenia nr 2362/98 stanowił, że „każdy importer tradycyjny zarejestrowany w państwie członkowskim zgodnie z art. 5 [uzyskiwał] na każdy rok dla wszystkich krajów pochodzenia wymienionych w załączniku I [państw trzecich i krajów AKP] jedną ilość referencyjną ustaloną na podstawie ilości bananów rzeczywiście przywiezionych w okresie referencyjnym” [tłumaczenie nieoficjalne]. Artykuł 4 ust. 2 wyjaśniał, że dla przywozów, które mają być dokonane w 1999 r. — w ramach kontyngentów taryfowych i ilości bananów tradycyjnych AKP — za okres referencyjny przyjęto lata 1994, 1995 i 1996.

- 19 Reżim ustanowiony w drodze zmian wprowadzonych przez rozporządzenie nr 1637/98 oraz rozporządzenie nr 2362/98 jest określany dalej jako „reżimem z 1999 r.”.

- 20 W reżimie z 1999 r. zastosowanie ilości referencyjnych podanych do wiadomości importerów tradycyjnych dla roku 1999 zostało następnie potwierdzone, aż do dnia 30 czerwca 2001 r., poprzez: rozporządzenie Komisji (WE) nr 2268/1999 z dnia 27 października 1999 r. dotyczące przywozu bananów w ramach kontyngentów

taryfowych i ilości bananów tradycyjnych AKP w pierwszym kwartale 2000 r. (Dz.U. L 277, str. 10), rozporządzenie Komisji (WE) nr 250/2000 z dnia 1 lutego 2000 r. dotyczące przywozu bananów w ramach kontyngentów taryfowych i ilości bananów tradycyjnych AKP, ustalające ilości orientacyjne dla drugiego kwartału 2000 r. (Dz.U. L 26, str. 6), rozporządzenie Komisji (WE) nr 1077/2000 z dnia 22 maja 2000 r. w sprawie ustalenia pewnych ilości orientacyjnych i indywidualnych pułapów dla celów wydawania pozwoleń na przywóz bananów do Wspólnoty na trzeci kwartał 2000 r. w ramach kontyngentów taryfowych lub ilości tradycyjnych bananów AKP (Dz.U. L 121, str. 4), rozporządzenie Komisji (WE) nr 1637/2000 z dnia 25 lipca 2000 r. w sprawie ustalenia ilości bananów przywożonych do Wspólnoty na czwarty kwartał 2000 r. w ramach kontyngentów taryfowych lub ilości tradycyjnych bananów AKP (Dz.U. L 187, str. 36), rozporządzenie Komisji (WE) nr 2599/2000 z dnia 28 listopada 2000 r. w sprawie ustalenia pewnych ilości orientacyjnych i indywidualnych pułapów dla celów wydawania pozwoleń na przywóz bananów do Wspólnoty na pierwszy kwartał 2001 r. w ramach kontyngentów taryfowych lub ilości tradycyjnych bananów AKP (Dz.U. L 300, str. 8), i wreszcie rozporządzenie Komisji (WE) nr 395/2001 z dnia 27 lutego 2001 r. w sprawie ustalenia pewnych ilości orientacyjnych i indywidualnych pułapów dla celów wydawania pozwoleń na przywóz bananów do Wspólnoty na drugi kwartał 2001 r. w ramach kontyngentów taryfowych lub ilości tradycyjnych bananów AKP (Dz.U. L 58, str. 11) [tłumaczenia nieoficjalne].

- ²¹ Reżim przywozu bananów do Wspólnoty został później — począwszy od dnia 1 lipca 2001 r. — zmieniony wskutek wydania rozporządzenia Rady (WE) nr 216/2001 z dnia 29 stycznia 2001 r. zmieniającego rozporządzenie nr 404/93 (Dz.U. L 31, str. 2), w tym także jego art. 16–20, oraz wydania rozporządzenia Komisji (WE) nr 896/2001 z dnia 7 maja 2001 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (EWG) nr 404/93 w odniesieniu do uzgodnień dotyczących przywozu bananów do Wspólnoty (Dz.U. L 126, str. 6). Reżim ustanowiony w drodze zmian wprowadzonych przez rozporządzenie nr 216/2001 oraz rozporządzenie nr 896/2001 jest określany dalej jako „reżim z 2001 r.”.

Przebieg postępowania i żądania stron

- 22 Wyrokiem z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawach połączonych T-79/96, T-260/97 i T-117/98 Camar i Tico przeciwko Komisji i Radzie, Rec. str. II-2193 (zwanym dalej „wyrokiem z dnia 8 czerwca 2000 r.”) — wydanym między innymi w niniejszej sprawie — Sąd stwierdził nieważność decyzji Komisji z dnia 17 lipca 1997 r. o nieuwzględnieniu wniosku złożonego przez skarżącą w dniu 21 stycznia 1997 r. na podstawie art. 30 rozporządzenia nr 404/93 i nakazał Komisji naprawienie szkody poniesionej przez skarżącą wskutek wydania tej decyzji.
- 23 Sąd zasądził ponadto od Komisji i Rady odpowiednio 90% i 10% kosztów w sprawie T-260/97, a Republikę Francuską jako interwenienta obciążył jej własnymi kosztami.
- 24 Według pkt 5 sentencji wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r. strony powinny były podać do wiadomości Sądu w ciągu sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku uzgodnione kwoty należne lub — w przypadku braku porozumienia w tej kwestii — w tym samym terminie swe przedstawione w postaci liczbowej roszczenia.
- 25 Pismem złożonym w sekretariacie Trybunału w dniu 17 sierpnia 2000 r. Komisja wniosła odwołanie od wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r. (sprawa C-312/00 P).
- 26 W trybie przewidzianym w art. 77 lit. b) regulaminu Sąd postanowieniem z dnia 7 lutego 2001 r. zawiesił postępowanie w sprawie T-260/97 do czasu wydania przez Trybunał wyroku kończącego postępowanie w sprawie C-312/00 P.

- 27 Wyrokiem z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie C-312/00 P Komisja przeciwko Camar i Tico, Rec. str. I-11355, Trybunał oddalił odwołanie od wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r. w części dotyczącej sprawy T-260/97.
- 28 Pismem sekretariatu Sądu z dnia 9 stycznia 2003 r. strony zostały powiadomione o podjęciu na nowo postępowania w sprawie T-260/97 oraz o tym, że rozpoczął się na nowo bieg przewidzianego w pkt 5 sentencji wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r. sześciomiesięcznego terminu oraz że upływie on w dniu 10 czerwca 2003 r.
- 29 Skarżąca i Komisja podjęły zatem negocjacje zmierzające do ustalenia rozmiarów szkody. Ponieważ nie doszły w wyznaczonym terminie do żadnego wspólnego wniosku, w dniu 10 czerwca 2003 r. złożyły w sekretariacie Sądu odrębne propozycje w kwestii ustalenia rozmiarów szkody.
- 30 Skarżąca zgłosiła uwagi dotyczące propozycji Komisji w dniu 18 lipca 2003 r., natomiast ta ostatnia zgłosiła uwagi do propozycji oraz uwag skarżącej w dniu 5 września 2003 r.
- 31 W oparciu o sprawozdanie sędziego sprawozdawcy Sąd (czwarta izba) zarządził wszczęcie procedury ustnej i — w ramach środków organizacji postępowania przewidzianych w art. 64 regulaminu — postawił skarżącej i Komisji pytania na piśmie, a skarżąca i Komisja udzieliły odpowiedzi w wyznaczonym im na to terminie.
- 32 Na rozprawie, która miała miejsce w dniu 24 lutego 2005 r., wysłuchano wystąpień skarżącej i Komisji oraz ich odpowiedzi na postawione ustnie przez Sąd pytania.

33 Skarżąca wnosi do Sądu o:

- stwierdzenie słuszności kwot, na które skarżąca oceniła poniesioną przez siebie szkodę, a mianowicie — nie licząc odsetek — kwoty 2 771 132 EUR za 1997 r., 2 253 060 EUR za 1998 r., 7 190 000 EUR za 1999 r., 7 190 000 EUR za 2000 r. oraz 4 399 200 EUR za pierwszy kwartał 2001 r.;

- zasądzenie od Komisji całości tych kwot, a także kwot należnych z tytułu rewaloryzacji oraz odsetek za zwłokę obliczonych na podstawie kryteriów zaproponowanych przez skarżącą lub ewentualnie zupełnie innego kryterium, które Sąd uzna za bardziej właściwe;

- obciążenie Komisji kosztami związanymi z nowym etapem postępowania.

34 Komisja wnosi do Sądu o ustalenie wysokości należnych skarżącej kwot w oparciu o następujące wskazówki:

- należy naprawić szkodę, która została poniesiona w okresie pomiędzy dniem 1 stycznia 1997 r. a 31 grudnia 1998 r.;

- okres, który należy uwzględnić przy obliczaniu ilości referencyjnej dla skarżącej odpowiada latom 1989 i 1990;

- kwota odszkodowania powinna zostać obliczona na podstawie utraconych korzyści stanowiących różnicę pomiędzy dochodami, które skarżąca osiągnęłaby z handlu bananami w okresie pomiędzy dniem 1 stycznia 1997 r. a dniem 31 grudnia 1998 r., jeśli Komisja odpowiedziałaby pozytywnie na jej wniosek z dnia 21 stycznia 1997 r. o przyjęcie środków przejściowych, a dochodami rzeczywiście osiągniętymi z tego handlu w ww. okresie, powiększonymi o te dochody, które skarżąca osiągnęła lub mogła osiągnąć w tym okresie z ewentualnego prowadzenia działalności innego rodzaju;

- dodatkowe ilości bananów, które skarżąca mogłaby wprowadzić do obrotu, jeśli Komisja odpowiedziałaby pozytywnie na jej wniosek z dnia 21 stycznia 1997 r. o przyjęcie środków przejściowych wynoszą 13 855,66 tony dla 1997 r. i 11 265,30 tony dla 1998 r.;

- obliczona w ten sposób kwota odszkodowania powinna zostać zrewaloryzowana według dostępnych oficjalnych danych dla Włoch mających zastosowanie do ww. okresu; do tej zrewaloryzowanej kwoty dodać należy odsetki za zwłokę — od dnia wydania wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r. aż do dnia zapłaty — obliczone na podstawie obowiązujących we Włoszech odsetek ustawowych.

Co do prawa

Uwagi wstępne

- ³⁵ Tytułem wstępu należy przypomnieć, że pismem z dnia 21 stycznia 1997 r. skarżąca, na podstawie art. 175 traktatu WE (obecnie, po zmianie, art. 232 WE), zwróciła się do Komisji, aby — w zastosowaniu art. 30 rozporządzenia nr 404/93 — pozwolenia

na przywóz bananów z państw trzecich oraz nietradycyjnych bananów AKP na 1997 r. i lata następne, mające zostać jej przyznane jako importerowi należącemu do kategorii B, zostały określone na podstawie ilości bananów wprowadzonych do obrotu w ciągu lat 1988, 1989 oraz 1990.

36 Jak wynika z pkt 208 wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r., szkoda, która ma zostać naprawiona, polegała na przyznaniu skarżącej liczby pozwoleń na przywóz mniejszej niż ta, którą skarżąca otrzymałaby, gdyby art. 30 rozporządzenia nr 404/93 został zastosowany prawidłowo.

37 Choć skarżąca i Komisja są zgodne w kwestii lat, które należy uwzględnić przy obliczaniu ilości referencyjnej dla skarżącej przed przystąpieniem do obliczania liczby dodatkowych pozwoleń na przywóz, które powinna była otrzymać — nie zgadzają się one natomiast w trzech zasadniczych punktach:

- okresu, za który należy zasądzić odszkodowanie;

- ogólnych kryteriów, które należy zastosować przy ustalaniu rozmiarów szkody;

- sposobu uwzględnienia deprecjacji pieniądza i odsetek za zwłokę kryteriów dotyczących utraty przez pieniądz siły nabywczej, a także odsetek za zwłokę, które należy wziąć pod uwagę.

W przedmiocie lat, które należy uwzględnić przy obliczaniu ilości referencyjnej

Argumenty stron

- 38 Komisja wskazuje, że okres, który należy uwzględnić przy obliczaniu ilości referencyjnej dla skarżącej — czyli okres referencyjny — powinien co do zasady obejmować trzy lata poprzedzające wejście w życie wspólnej organizacji rynku ustanowionej w rozporządzeniu nr 404/93 — dla których to lat dane były dostępne — to znaczy lata od 1989 do 1991. Jednak w jej opinii wybuch wojny domowej w Somalii uzasadnia niewzięcie pod uwagę przy obliczaniu okresu referencyjnego dla skarżącej roku 1991. Komisja podkreśla, że pozostały okres, obejmujący lata 1989 i 1990, może zostać uznany za okres prowadzenia przez skarżącą normalnej działalności, która w jej opinii sama w rzeczywistości przyznała, iż rok 1988 charakteryzował się znacznym wzrostem dokonanego przez nią przywozu w porównaniu ze średnią tego przywozu. Zdaniem Komisji okres, który należy zastosować jako referencyjny, obejmuje zatem lata 1989 i 1990.
- 39 Skarżąca zgadza się na przyjęcie za punkt odniesienia w celu ustalenia rozmiarów szkody, która ma zostać naprawiona, okresu referencyjnego wskazanego przez Komisję — w miejsce trzyletniego okresu obejmującego lata 1988–1990, który został wskazany w jej wniosku złożonym na podstawie art. 30 rozporządzenia nr 404/93.

Ocena Sądu

- 40 W wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r. Sąd — stwierdzając, że odmowa przyjęcia przez Komisję środków przejściowych w celu przeciwdziałania napotkanym przez skarżącą trudnościom była niezgodna z prawem — nie stwierdził, że Komisja powinna była w szczególności wziąć pod uwagę w odniesieniu do skarżącej właśnie okres

obejmujący lata 1988–1990 jako okres referencyjny dla obliczenia liczby zezwoleń na przywóz, jakie należało jej przyznać jako importerowi należącemu do kategorii B.

- 41 Uwzględniając, z jednej strony, że w znajdujących zastosowanie przepisach nie ma nic, co w tak szczególnym przypadku jak zaistniały w niniejszej sprawie nakazywałoby ponowne określenie okresu referencyjnego biorąc koniecznie za punkt odniesienia okres trzyletni oraz, z drugiej strony, że skarżąca zgadza się na wyłączenie z okresu referencyjnego roku 1988, można zaakceptować wspólnie wypracowane przez strony stanowisko. Okres, w odniesieniu do którego należy obliczać ilość referencyjną dla skarżącej w celu ustalenia rozmiarów poniesionej przez nią szkody, obejmuje zatem lata 1989 i 1990.

W przedmiocie okresu, za który należy zasądzić odszkodowanie

Argumenty stron

- 42 Skarżąca twierdzi, że szkoda wyrządzona jej z racji nieuwzględnienia wniosku o przyjęcie środków przejściowych dotyczy okresu od dnia 1 stycznia 1997 r. do dnia 30 czerwca 2001 r.
- 43 Skarżąca podnosi, że w reżimie z 1999 r., pomimo rezygnacji z rozróżnienia pomiędzy pozwoleniami kategorii A i B, otrzymanie pozwolenia na przywóz bananów z państw trzecich — tak jak w reżimie obowiązującym poprzednio — pozostawało w związku między innymi z przywiezionymi w okresie referencyjnym ilościami tradycyjnych bananów AKP. Twierdzi ona bowiem, że spośród bananów z dowolnego miejsca pochodzenia za punkt odniesienia przyjmowano tradycyjne banany AKP w celu określenia ustanowionej w rozporządzeniu nr 2362/98 jednej ilości referencyjnej, która zawsze była obliczana na podstawie okresu referencyjnego obejmującego lata 1994–1996.

- 44 Ponadto zdaniem skarżącej okoliczność, że w skierowanym do Komisji wniosku z dnia 21 stycznia 1997 r. przyjęła za punkt odniesienia pozwolenia kategorii B, nie stoi na przeszkodzie temu, aby stwierdzić, iż szkoda, którą Komisja powinna naprawić, została przez skarżącą poniesiona także po dniu 31 grudnia 1998 r. Twierdzi ona bowiem, że choć we wniosku tym wspomniała o pozwoleniach kategorii B, uczyniła tak jedynie w celu sprecyzowania, jakie pozwolenia zostały jej przyznane na podstawie ilości referencyjnej, na którą składał się przywóz tradycyjnych bananów AKP. Zdaniem skarżącej wniesienie przez nią skargi, która doprowadziła do wydania wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r. miało na celu dostosowanie jej ilości referencyjnych, które to roszczenie zostało przez Sąd uwzględnione w pkt 194 zdania od trzeciego do piątego tego wyroku.
- 45 W tej sytuacji należy zatem zdaniem skarżącej wypłacić jej odszkodowanie za wszystkie lata, w ciągu których mogłaby ona, na podstawie prawodawstwa wspólnotowego, rościć sobie prawo — jako tradycyjny importer bananów AKP — do swych normalnych ilości referencyjnych, to znaczy aż do dnia 1 lipca 2001 r., kiedy wszedł w życie reżim z 2001 r. W jej opinii reżim ten wprowadził nowe kryteria obliczania ilości referencyjnych stosowanych przy przyznawaniu pozwoleń na przywóz bananów z państw trzecich lub nietradycyjnych bananów AKP, skutkujące tym, że od tego momentu — w przypadku importera takiego jak skarżąca — za podstawę takiego obliczenia powinno brać się jedynie przywozy dokonane w okresie referencyjnym przez nią jako importera należącego do kategorii A.
- 46 Skarżąca wyjaśnia ponadto, że aby ustalić rozmiary szkody w zakresie, w jakim dotyczy ona lat 1999 i 2000, a także pierwszego kwartału 2001 r., należy uwzględnić przywóz, którego mogłaby dokonać w latach 1994–1996, gdyby Komisja przyjęła środki niezbędne, aby umożliwić jej zastąpienie niedostępnych w tym czasie bananów somalijskich bananami innego pochodzenia.
- 47 Zdaniem Komisji okres, za który skarżąca ma prawo domagać się naprawienia szkody, powinien ograniczać się do okresu od dnia 1 stycznia 1997 r. do dnia 31 grudnia 1998 r.

- 48 Komisja przypomina, że mająca zostać naprawiona szkoda wynika z odmowy przyznania skarżącej — zgodnie z art. 30 rozporządzenia nr 404/93 — większej liczby pozwoleń na przywóz kategorii B, obliczonej na podstawie przywozów bananów dokonanych przez skarżącą przed wybuchem wojny domowej w Somalii.
- 49 Komisja twierdzi, że w dniu 1 stycznia 1999 r. weszła w życie ważna, przewidziana w ramach wspólnej organizacji rynku bananów reforma reżimu wymiany handlowej, która między innymi zniósła podział importerów na kategorie A, B i C oraz wprowadziła wspólne zarządzanie kontyngentami taryfowymi oraz tradycyjnymi bananami AKP. Podkreśla ona, że skarżąca nigdy nie wniosła o traktowanie jej w szczególnie uprzywilejowany sposób w ramach reżimu z 1999 r., podczas gdy środki, których zastosowania zażądała w reżimie poprzednim — którego obowiązywanie zakończyło się w dniu 31 grudnia 1998 r. — nie mogły zdaniem Komisji wywierać skutków w nowym reżimie.
- 50 Komisja zwraca uwagę, że od dnia 1 stycznia 1999 r. zmieniła się sama podstawa prawna środków, o których przyjęcie wniosła skarżąca. Skoro zatem skarżąca uważała, że znajduje się w szczególnie niekorzystnej sytuacji, powinna była zdaniem Komisji wnieść po raz wtóry o przyjęcie odpowiednich środków — tym razem na podstawie nowego art. 20 lit. d) rozporządzenia nr 404/93, zmienionego rozporządzeniem nr 1637/98.

Ocena Sądu

- 51 Należy stwierdzić, że Komisja nie kwestionuje swego obowiązku naprawienia szkody, która została wyrządzona skarżącej w latach 1997 i 1998 z powodu odmowy uwzględnienia wniosku z dnia 21 stycznia 1997 r. Komisja sprzeciwia się natomiast wysuniętemu przez skarżącą żądaniu uznania, że odmowa ta spowodowała powstanie szkody, która w opinii skarżącej została jej wyrządzona w okresie, kiedy obowiązywał reżim z 1999 r., a mianowicie w okresie pomiędzy dniem 1 stycznia 1999 r. a dniem 30 czerwca 2001 r.

- 52 Nie można uwzględnić tego żądania skarżącej.
- 53 Rzeczywiście, wniosek skarżącej z dnia 21 stycznia 1997 r. można interpretować w ten sposób, iż zmierza on w istocie do przyjęcia środka pozwalającego właściwym władzom krajowym na ustalenie ilości referencyjnych — mających służyć za podstawę dla przyznania skarżącej, jako importerowi należącemu do kategorii B, pozwoleń na przywóz bananów z państw trzecich lub nietradycyjnych bananów AKP — biorąc pod uwagę ilości tradycyjnych bananów AKP wprowadzonych do obrotu podczas okresu referencyjnego innego niż ten, który wynikałby z przepisów mających (normalnie) zastosowanie w tym przypadku.
- 54 Z wniosku tego wynika między innymi, że zmiana okresu referencyjnego obejmującego lata 1993–1995, stosowanego w reżimie z 1993 r. przy przyznawaniu zezwoleń na przywóz w 1997 r. w celu przyznania skarżącej pozwoleń na przywóz bananów z państw trzecich oraz nietradycyjnych bananów AKP, było uzasadnione ze względu na niezwykle niski poziom przywozu tradycyjnych bananów AKP dokonywanego przez skarżącą podczas tego okresu, który to poziom spowodowany był po części wybuchem wojny domowej w Somalii, a po części — ustanowieniem wspólnej organizacji rynku.
- 55 Skarżąca żądała, aby za okres referencyjny przyjęto lata 1988–1990, „aż do momentu przywrócenia normalnych ilości referencyjnych”, co w kontekście tego wniosku oznacza moment, w którym wskutek przewidzianego przez obowiązujące przepisy rocznego przesunięcia (zob. pkt 8 i 9 powyżej) okres referencyjny obejmowałby jedynie takie lata, które nie charakteryzowałyby się trudnościami w zaopatrzeniu w tradycyjne banany AKP, które to trudności były przyczyną złożenia przez skarżącą jej wniosku.
- 56 Zatem środki, które Komisja powinna była przyjąć, aby uwzględnić ten wniosek, musiałyby pozwolić — w celu obliczenia liczby pozwoleń na przywóz kategorii B, które miały być przyznane skarżącej — na wzięcie pod uwagę ilości tradycyjnych

bananów AKP, wprowadzonych do obrotu przez skarżącą w zaproponowanym przez nią okresie referencyjnym, także dla 1998 r. W tym bowiem roku, na podstawie rozporządzenia nr 1442/93 odpowiedni okres referencyjny (lata 1994–1996) nadal obejmował — jak wyraźnie stwierdził to Sąd w pkt 148 in fine wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r. — lata, w ciągu których skarżąca miała ww. trudności w zaopatrzeniu.

- 57 Choć reżim z 1993 r. obowiązywał do 1999 r., środki, które Komisja powinna była przyjąć, aby uwzględnić wniosek skarżącej, musiałyby pozwolić na takie samo zastąpienie okresu referencyjnego także dla 1999 r., uwzględniając, że wynikający z rozporządzeń nr 404/93 oraz nr 1442/93 okres referencyjny, przesunięty o jeden dodatkowy rok (lata 1995–1997), obejmowałby ciągle dotknięte wskazanymi trudnościami lata 1995 i 1996.
- 58 Tymczasem od dnia 1 stycznia 1999 r. reżim z 1993 r. został zreformowany. Należy stwierdzić, że reforma ta ze swej istoty pociągała za sobą — od dnia 31 grudnia 1998 r. — bezskuteczność środków, które Komisja powinna była przyjąć, aby uwzględnić wniosek skarżącej z dnia 21 stycznia 1997 r.
- 59 Wniosek ten nie ma jednak, jak utrzymuje Komisja, podstawy natury formalnej, polegającej na wprowadzeniu przez art. 20 lit. d) rozporządzenia nr 404/93, zmienionego rozporządzeniem nr 1637/98, nowej podstawy prawnej dla przyjmowania środków przejściowych.
- 60 W rzeczywistości sytuacja skarżącej nie wchodzi w zakres stosowania ww. art. 20 lit. d) ponieważ bardzo szczególny przypadek, na który się skarżąca powołuje, a mianowicie napotkane przez nią w okresie od 1994 do 1996 r. trudności w zaopatrzeniu w tradycyjne banany AKP, nie mają związku z przejściem z reżimu z 1993 r. na reżim z 1999 r. Ten szczególny przypadek był natomiast — przy jednoczesnym uwzględnieniu związku całej sprawy z wojną domową, która wybuchła w Somalii w końcu 1990 r. — bezpośrednim skutkiem wprowadzenia

wspólnej organizacji rynku, a to z tego względu, że reżim z 1993 r. istotnie oznaczał dla skarżącej obiektywnie znaczne ograniczenie istniejącej we wcześniejszym reżimie włoskim możliwości zastąpienia niewystarczającej podaży bananów somalijskich innymi tradycyjnymi bananami AKP (wyrok z dnia 8 czerwca 2000 r., pkt 140–143). Trudności te zostały spowodowane przejściem z uregulowań krajowych na reżim z 1993 r., wchodziły więc one w reżimie z 1999 r. w zakres stosowania art. 30 rozporządzenia nr 404/93, którego rozporządzenie nr 1637/98 nie uchyliło ani nie zmieniło.

- 61 Przyczyny stojące na przeszkodzie temu, aby środki — które Komisja powinna była przyjąć, aby uwzględnić wniosek z dnia 21 stycznia 1997 r. — mogły obowiązywać po dniu 31 grudnia 1998 r., są natury materialnej i są związane z charakterystycznymi cechami, którymi zasadniczo różnią się od siebie — biorąc za punkt odniesienia przedmiot tego wniosku — reżim z 1993 r. i reżim z 1999 r.
- 62 Zgodnie z motywem 5 rozporządzenia nr 2362/98 „wspólne zarządzanie kontyngentami taryfowymi oraz tradycyjnymi bananami AKP” było środkiem odpowiednim, aby wspierać rozwój handlu międzynarodowego i płynność wymiany handlowej oraz uniknąć powstania nieuzasadnionych różnic. Zgodnie z tym motywem bowiem importerzy tradycyjni i nowi powinni byli „zostać zdefiniowani według jednolitych kryteriów, niezależnie od tego, z jakiego państwa trzeciego lub kraju AKP dokonują oni przywozu”, prawa importerów tradycyjnych powinny były „zostać zdefiniowane na podstawie rzeczywistego przywozu, niezależnie od pochodzenia i źródła zaopatrzenia” oraz „powinny umożliwiać przywóz z wszystkich miejsc pochodzenia”, przy czym to samo podejście „powinno znajdować odbicie w okresowym sposobie zarządzania przywozem bez wprowadzania rozróżnień związanych z miejscem pochodzenia” [tłumaczenie nieoficjalne].
- 63 Reżim z 1999 r. zniósł zatem wprowadzone w art. 19 rozporządzenia nr 404/93 w celu podziału kontyngentu taryfowego rozróżnienie pomiędzy importerami (i pozwoleniami) kategorii A, B i C. Reżim z 1999 r. rozróżniał jedynie importerów tradycyjnych (zob. pkt 17 powyżej) — takich jak skarżąca — oraz importerów nowych.

- 64 Ponadto, choć w reżimie z 1993 r. ilości referencyjne dla importerów należących do kategorii A były obliczane na podstawie ilości bananów z państw trzecich i nietradycyjnych bananów AKP wprowadzonych do obrotu w okresie referencyjnym, a dla importerów należących do kategorii B — na podstawie ilości bananów wspólnotowych lub tradycyjnych bananów AKP wprowadzonych do obrotu w tym samym okresie referencyjnym (zob. pkt 8 powyżej), to w reżimie z 1999 r. ustanowiona w art. 4 rozporządzenia nr 2362/98 (zob. pkt 18 powyżej) „jedna ilość referencyjna” była obliczana na podstawie przywozów do Wspólnoty bananów dowolnego pochodzenia, a mianowicie tradycyjnych i nietradycyjnych bananów AKP, a także bananów z państw trzecich (załącznik I do rozporządzenia nr 2362/98), które zostały przywiezione przez danego importera w okresie referencyjnym.
- 65 Pomimo rezygnacji z rozróżnienia pomiędzy kategoriami A, B i C importerów i pozwoleń, a także ustanowienia jednej ilości referencyjnej, przywóz tradycyjnych bananów AKP, który został dokonany w okresie referencyjnym nadal — także w reżimie z 1999 r. — miał wpływ na liczbę pozwoleń na przywóz bananów z państw trzecich i nietradycyjnych bananów AKP, które mogły zostać przyznane skarżącej. Jest także prawdą, że jako okres referencyjny mający zastosowanie podczas całego okresu obowiązywania reżimu z 1999 r. zostały ustalone lata 1994–1996 (zob. pkt 18 i 20 powyżej), czyli ten sam trzyletni okres, który stanowił okres referencyjny w 1998 r. — ostatnim roku obowiązywania reżimu z 1993 r. — i który z racji spowodowanych przez somalijską wojnę domową trudności w zaopatrzeniu oraz wprowadzenia wspólnej organizacji rynku nie był reprezentatywny dla normalnego poziomu działalności prowadzonej przez skarżącą w zakresie tradycyjnych bananów AKP.
- 66 Jednakże przyjęcie w celu ustalenia jednej ilości referencyjnej dla skarżącej lat 1989 i 1990, zamiast okresu obejmującego lata 1994–1996, nawet przy założeniu, że byłoby ono do pogodzenia ze szczegółowymi zasadami funkcjonowania reżimu z 1999 r. — przy czym jedynym elementem składowym tej ilości byłby przywóz tradycyjnych bananów AKP — nie mogłoby w reżimie z 1999 r. wynikać ze środków, które Komisja powinna była przyjąć w reżimie 1993, aby uwzględnić wniosek skarżącej z dnia 21 stycznia 1997 r.

- 67 Należy bowiem stwierdzić, że w reżimie z 1993 r. przywóz tradycyjnych bananów AKP dokonany przez importera w okresie referencyjnym dawał mu prawo do uczestnictwa w podziale dość ograniczonej (30%) części kontyngentu taryfowego. Żądana przez skarżącą we wniosku z dnia 21 stycznia 1997 r. zmiana okresu referencyjnego miała zostać dokonana w tym właśnie kontekście.
- 68 Natomiast w reżimie z 1999 r. ilości referencyjne tradycyjnych bananów AKP nie były już stosowane — tak jak miało to miejsce w reżimie z 1993 r. — do obliczania liczby pozwoleń na przywóz bananów z państw trzecich lub nietradycyjnych bananów AKP, które miały zostać przyznane w ramach 30% rezerwy przyznanej importerom należącym do kategorii B, lecz stanowiły one składową jednej ilości referencyjnej wykorzystywanej, w sposób bardziej ogólny, do obliczania liczby pozwoleń, które miały zostać przyznane importerom na przywóz bananów ze wszystkich miejsc pochodzenia, w ramach wspólnego zarządzania kontyngentami taryfowymi oraz tradycyjnymi bananami AKP. Zgodnie z motywem 5 rozporządzenia nr 2362/98 w reżimie z 1999 r. prawa importerów tradycyjnych powinny nie tylko „zostać zdefiniowane na podstawie rzeczywistego przywozu, niezależnie od pochodzenia i źródła zaopatrzenia”, lecz równocześnie „powinny umożliwić przywóz z wszystkich miejsc pochodzenia”.
- 69 W tej sytuacji w reżimie z 1999 r. przywiezione w okresie referencyjnym ilości tradycyjnych bananów AKP miały wpływ nie tylko — jak to miało miejsce w reżimie z 1993 r. — na uczestnictwo importerów w podziale dość ograniczonej części kontyngentu taryfowego, lecz także na podział całości kontyngentu taryfowego oraz oprócz tego na podział pozwoleń na przywóz tradycyjnych bananów AKP (art. 3, 4 i 6 rozporządzenia nr 2362/98), podczas gdy w reżimie z 1993 r. przywóz tradycyjnych bananów AKP nie był uwarunkowany ilością referencyjną (art. 14–16 rozporządzenia nr 1442/93).
- 70 W kontekście przedmiotu wniosku skarżącej z dnia 21 stycznia 1997 r. — te zasadnicze zmiany warunków dostępu do bananów z państw trzecich, nietradycyj-

nych bananów AKP oraz — przede wszystkim — do tradycyjnych bananów AKP świadczą o ewidentnym braku ciągłości pomiędzy reżimem z 1993 r. a reżimem z 1999 r. Błędne jest zatem twierdzenie skarżącej, zgodnie z którym — choć w reżimie z 1999 r. nie istniały już pozwolenia kategorii B — nadal funkcjonował mechanizm udzielania pozwoleń na przywóz bananów z państw trzecich czy nietradycyjnych bananów AKP i nie różnił się on od tego, który obowiązywał w reżimie z 1993 r.

- 71 Środki, które Komisja powinna była przyjąć, aby uwzględnić wniosek skarżącej z dnia 21 stycznia 1997 r., nie mogły zatem wywierać skutków po dniu 31 grudnia 1998 r. Zakres zmiany — w reżimie z 1999 r. — okresu referencyjnego, którego jedynym elementem jest jedna ilość referencyjna składająca się z przywozów tradycyjnych bananów AKP, byłby odmienny i miałby znacznie większe znaczenie niż zakres środków, o których przyjęcie wniosła skarżąca. Taka zmiana, przy założeniu, że w kontekście wdrażania reżimu z 1999 r. byłaby ona dopuszczalna, mogłaby stanowić jedynie przedmiot nowej decyzji Komisji, o której wydanie skarżąca musiałaby się zwrócić nowym wnioskiem, złożonym przy uwzględnieniu specyficznych zasad rządzących tym reżimem.
- 72 Wynika z tego, że szkoda, którą Komisja jest zobowiązana naprawić w niniejszym przypadku, powstała wskutek przyznania skarżącej na lata 1997 i 1998 pewnej liczby pozwoleń na przywóz bananów z państw trzecich i nietradycyjnych bananów AKP, która to liczba była mniejsza niż liczba pozwoleń, którą skarżąca otrzymałaby na te same lata, gdyby Komisja uwzględniłaby jej wniosek z dnia 21 stycznia 1997 r., pozwalając — na podstawie art. 30 rozporządzenia nr 404/93 — na przyjęcie za okres referencyjny lat 1989 i 1990.
- 73 Ten sam wniosek nasuwa się tym bardziej, jeśli się stwierdzi, że możliwość powołania się przez podmioty prywatne w ramach skargi z tytułu odpowiedzialności pozaumownej na szkodę przyszłą ogranicza się — zgodnie z orzecznictwem — tylko do nieuchronnej szkody, dającej się przewidzieć z dostateczną pewnością na

podstawie aktualnej sytuacji faktycznej i prawnej (wyrok Trybunału z dnia 2 czerwca 1976 r. w sprawach połączonych od 56/74 do 60/74 Kampffmeyer i in. przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. 711, pkt 6–8).

- 74 W tych okolicznościach skarga o odszkodowanie złożona przez skarżącą w niniejszej sprawie mogła mieć za przedmiot jedynie naprawienie szkody, która mogła zostać wyrządzona — wskutek wydania przez Komisję decyzji z dnia 17 lipca 1997 r. — na podstawie przepisów istniejących w momencie złożenia tej skargi, czyli reżimu z 1993 r. Zaś ewentualna szkoda wyrządzona w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 30 czerwca 2001 r., której naprawienia domaga się skarżąca, nie wynikałaby w żadnym przypadku z tych, lecz z zasadniczo odmiennych przepisów, przyjętych po złożeniu skargi, których charakterystycznych cech nie można było w żaden sposób w momencie jej złożenia przewidzieć.

W przedmiocie ogólnych kryteriów, które należy zastosować przy ustalaniu rozmiarów szkody

Argumenty uczestników

- 75 Skarżąca twierdzi, że Sąd — w szczególności w pkt 194, 195 i 211 wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r. — wyraźnie wskazał już kryterium, które należy zastosować przy obliczaniu kwot należnych z tytułu naprawienia szkód, odnosząc się między innymi do kryterium zaproponowanego przez samą skarżącą, czyli wartości wymiennej nieprzyznanых pozwoleń na przywóz, ustalonej w oświadczeniu służb Komisji na 200 EUR za tonę, które to oświadczenie zostało złożone w trakcie prac Grupy Roboczej ds. Bananów Komitetu Specjalnego ds. Rolnictwa Rady z dnia 9 i 10 lutego 1998 r. Zdaniem skarżącej szkoda powinna zatem zostać obliczona jako iloczyn 200 EUR i liczby ton, na którą opiewałyby pozwolenia, których liczba wyraża się jako różnica liczby pozwoleń, które powinna była otrzymać — jeśli zastosowanym

okresem referencyjnym byłby okres poprzedzający wojnę domową, a nie lata 1993–1995 dla przywozu, który miał być dokonany w 1997 r. oraz lata 1994–1996 dla przywozu, który miał być dokonany w ciągu lat następnych — i pozwoleń rzeczywiście przez nią otrzymanych.

- 76 Skarżąca podkreśla, że Sąd nie może zasądzić od strony odszkodowania za wyrządzoną szkodę, jeśli nie jest ona szkodą rzeczywistą i w momencie zasądzenia odszkodowania nie ma pewności co do jej rozmiarów oraz tego, czy została ona rzeczywiście wyrządzona (zob. wyrok Sądu z dnia 2 lipca 2003 r. w sprawie T-99/98 Hameico Stuttgart i in. przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. II-2195, pkt 67 i powołane orzecznictwo) w tym znaczeniu, że szkoda ta może przynajmniej zostać dokładnie oszacowana według ustalonych już kryteriów. Zaś Komisja, twierdząc, że Sąd nie ustalił tych kryteriów w wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r., chce zdaniem skarżącej niesłusznie przekonać, iż szkoda jest jeszcze nie tylko nieokreślona, lecz także niepewna.
- 77 Skarżąca zwraca uwagę, że choć Sąd w swym wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r. nie dokonał wyraźnej analizy zasadności zastosowania zaproponowanego przez nią kryterium wartości wymiennej pozwoleń, to nie uznał go jednak za pozbawione podstaw i niewłaściwe do wyliczenia rozmiarów szkody. Gdyby tak było, Sąd nie stwierdziłby w pkt 195 tego wyroku, że kryterium to umożliwia określenie z „dostateczną pewnością” zakresu szkody i nie wezwałby w pkt 211 stron do „dążenia — w świetle [tego] wyroku — do porozumienia w kwestii wysokości odszkodowania za całość wyrządzonej szkody”.
- 78 Skarżąca podkreśla ponadto, że w duplice złożonej w ramach postępowania w sprawie głównej Komisja miała możliwość podważenia kryterium zaproponowanego przez skarżącą, lecz nie uczyniła tego. Komisja nie może już zatem jej zdaniem podważać tego kryterium.

- 79 Skarżąca twierdzi, że wartość wymienna należy w każdym przypadku do tych danych, które są zasadne i wiarygodne na tyle, aby oprzeć na nich wyliczenie rozmiarów szkody w niniejszej sprawie. Przypomina ona bowiem, że charakterystyczna cecha pozwoleń na przywóz bananów, polegająca na tym, iż mogą one zostać przeniesione na inny podmiot, została wyraźnie przewidziana w przepisach wspólnotowych od początku obowiązywania reżimu z 1993 r. (art. 20 rozporządzenia nr 1442/93) oraz że to właśnie pozwolenia kategorii B stanowiły przedmiot wymiany — ze względu na to, że zgodnie z art. 13 ust. 3 rozporządzenia nr 1442/93 przeniesienie ich na inny podmiot nie pociągało za sobą dla podmiotu uprawnionego żadnego zmniejszenia ilości referencyjnej i umożliwiało wynagrodzenie dozwolonej w handlu bananami AKP niskiej marży zysku. Skarżąca odsyła w tym względzie do pkt 86 wyroku Trybunału z dnia 5 października 1994 r. w sprawie C-280/93 Niemcy przeciwko Radzie, Rec. str. I-4973. Cena przeniesienia pozwolenia stanowi zatem jej zdaniem pewien dochód, a w szczególności — minimum zysku.
- 80 Aby potwierdzić zasadność kryterium wartości wymiennej pozwoleń na przywóz, skarżąca przypomina, że w wyroku z dnia 27 stycznia 2000 r. w sprawach połączonych C-104/89 i C-37/90 Mulder i in. przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. I-203, pkt 79, Sąd potwierdził, iż przy ustalaniu rozmiarów szkody można brać pod uwagę dane statystyczne i handlowe.
- 81 Komisja twierdzi, że wyrok z dnia 8 czerwca 2000 r. nie określił kryteriów, które należy stosować przy wyliczaniu wysokości należnego skarżącej odszkodowania. Sugerowane przez skarżącą kryterium zostało bowiem zdaniem Komisji wzięte przez Sąd pod uwagę jedynie przy ocenie dopuszczalności skargi odszkodowawczej, przy czym nie zostało ono uznane za właściwe. Nie miała ponadto miejsca żadna dyskusja stron na temat zasadności tego kryterium.
- 82 Komisja nie dopuszcza, aby wysokość należnego odszkodowania mogła zależeć od hipotetycznej wartości wymiennej pozwoleń na przywóz, przy jednoczesnym całkowitym oderwaniu od tego, czy dane towary zostały przywiezione, czy nie. Taki element nie ma bowiem jej zdaniem żadnego związku z wydarzeniem, które

spowodowało powstanie szkody oraz jego rzeczywistymi następstwami dla sytuacji skarżącej (wyrok Trybunału z dnia 14 lipca 1967 r. w sprawach połączonych 5/66, 7/66 i od 13/66 do 24/66 Kampffmeyer i in. przeciwko Komisji, Rec. str. 317).

- 83 Komisja podkreśla, że przeniesienie pozwoleń na przywóz pomiędzy importerami rzadko kiedy sprawdza się w praktyce. Przypomina ona ponadto, że przeniesienie pozwoleń co do zasady pociągało za sobą — już w reżimie z 1993 r., na podstawie art. 13 rozporządzenia nr 1442/93 — pomniejszenie ilości referencyjnej przekazywanego o przekazane ilości bananów. W opinii Komisji importerzy należący do kategorii B — tacy jak skarżąca — z pewnością unikali tego ograniczenia, lecz możliwość otrzymania przez nich pozwoleń na przywóz bananów z państw trzecich oraz nietradycyjnych bananów AKP była uzależniona od tego, czy rzeczywiście w okresie referencyjnym wprowadzali oni do obrotu swą część bananów wspólnotowych oraz tradycyjnych bananów AKP.
- 84 Jeśli chodzi o wynoszącą rzekomo 200 EUR za tonę wartość wymienną pozwoleń na przywóz, wskazaną przez skarżącą na podstawie oświadczenia służb Komisji, które zostało złożone w trakcie prac Grupy Roboczej ds. Bananów Komitetu Specjalnego ds. Rolnictwa Rady z dnia 9 i 10 lutego 1998 r., nie jest ono zdaniem Komisji elementem mającym znaczenie przy ustalaniu rozmiarów szkody. Nie mogła ona bowiem w żadnym przypadku utrzymywać się przez cały okres, za który należy wypłacić odszkodowanie, na tym samym poziomie, skoro stanowiła jedynie informację dotyczącą określonego momentu, ograniczoną do pozwoleń kategorii B, a cena pozwoleń ulegała zmianom w zależności od ceny bananów. Ponadto w opinii Komisji taka informacja nie pochodziła z żadnego oficjalnego sprawozdania statystycznego lub handlowego, ponieważ nie istniał rzeczywisty rynek pozwoleń na przywóz.
- 85 Komisja sugeruje natomiast, że aby ocenić sporną szkodę, należy się oprzeć na utrwalonym orzecznictwie, zgodnie z którym celem odszkodowania jest — tak dalece, jak jest to możliwe — przywrócenie sytuacji, w której poszkodowany znajdowałby się, gdyby nie poniósł tej szkody (wyrok Trybunału z dnia 3 lutego 1994 r. w sprawie C-308/87 Grifoni przeciwko EWEA, Rec. str. I-341, pkt 40). Jej zdaniem należałoby zatem — tak dalece, jak jest to możliwe — uwzględnić rzeczywistą sytuację poszkodowanego, w szczególności w przypadku gdy odszko-

dowanie jest związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, która z natury rzeczy może przynieść nie tylko zyski, ale także straty (wyrok Trybunału z dnia 19 maja 1992 r. w sprawach połączonych C-104/89 i C-37/90 Mulder i in. przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. I-3061, pkt 32–34, oraz wyrok Sądu z dnia 11 lipca 1997 r. w sprawie T-267/94 Oleifici Italiani przeciwko Komisji, Rec. str. II-1239, pkt 73 i nast.).

- 86 Powołując się na ww. wyroki z dnia 19 maja 1992 r. w sprawie Mulder i in. przeciwko Radzie i Komisji (pkt 26) oraz z dnia 27 stycznia 2000 r. w sprawie Mulder i in. przeciwko Radzie i Komisji, Komisja sugeruje, aby w niniejszym przypadku wziąć pod uwagę utracone korzyści stanowiące różnicę pomiędzy dochodami, które skarżąca osiągnęłaby z handlu bananami w okresie, za który należy wypłacić odszkodowanie (obejmującym lata 1997 i 1998), gdyby Komisja odpowiedziała pozytywnie na jej wniosek z dnia 21 stycznia 1997 r. o przyjęcie środków przejściowych, a dochodami rzeczywiście osiągniętymi z tego handlu w ww. okresie, powiększonymi o dochody, które skarżąca osiągnęłaby lub mogłaby osiągnąć w tym okresie z ewentualnego prowadzenia działalności innego rodzaju. Komisja uważa za racjonalne, żeby w celu ustalenia dochodów dodatkowych, które skarżąca mogła uzyskać w tym okresie, gdyby Komisja odpowiedziała pozytywnie na jej wniosek uwzględnić marżę zysku osiągniętego przez skarżącą z przywozu bananów, który został rzeczywiście dokonany podczas tego okresu. Komisja wyjaśnia, że choć Sąd zastosował to kryterium, to na skarżącej spoczywał obowiązek przedstawienia wszystkich dowodów koniecznych do dokładnego określenia tych marż zysku.

Ocena Sądu

— W kwestii tego, czy w wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r. przyjęto kryterium wartości wymiennej pozwoleń

- 87 Należy w pierwszej kolejności zbadać, czy powołane przez skarżącą kryterium zostało w wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r. uznane za właściwe, aby ustalić rozmiary szkody wyrządzonej w niniejszym przypadku.

- 88 W tym względzie należy stwierdzić, że — jak podniosła Komisja — rozważania Sądu dotyczące wartości wymiennej pozwoleń na przywóz jako kryterium obliczania szkody mieszczą się w ramach analizy dopuszczalności skargi odszkodowawczej (pkt 194 i 195 wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r.).
- 89 Po lekturze pkt 194 i 195 staje się jasne, że twierdzenie Sądu, według którego skarżąca wskazała elementy pozwalające przewidzieć z dostateczną pewnością zakres szkody, o którą chodzi skarżącej, oznacza jedynie, iż skarżąca przedstawiła Sądowi dowody, dzięki którym mógł on dojść do wniosku, że określenie zakresu zarzucanej szkody jest możliwe, a zatem — że skarga odszkodowawcza jest dopuszczalna.
- 90 W swej analizie zasadności skargi odwoławczej Sąd w żaden sposób nie wypowiedział się w kwestii zakresu szkody, która ma zostać naprawiona, lecz w pkt 211 wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r. ograniczył się do stwierdzenia, że „w świetle [tego] wyroku należ[ą] dążyć do porozumienia w kwestii wysokości odszkodowania za całość wyrządzonej szkody”. Oznacza to, że strony powinny były w ramach negocjacji uwzględnić odpowiedzialność Komisji za szkodliwe skutki jej bezprawnych działań — takich, jakich istnienie zostało stwierdzone w wyroku — oraz ciążący na niej obowiązek naprawienia całej szkody samej w sobie, o ile pozostaje ona w związku przyczynowym z tymi działaniami. Nie można natomiast z ww. punktu wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r. wywodzić — jak czyni to skarżąca — że istnieje związek między nim a rozważaniami, których Sąd dokonał w ramach analizy dopuszczalności skargi, a w szczególności związek między nim a wartością wymienną pozwoleń jako kryterium określającego zakres szkody.
- 91 Skarżąca błędnie opiera się na ww. wyroku w sprawie Hameico Stuttgart i in. przeciwko Radzie i Komisji. W pkt 67 tego wyroku Sąd przypomniał bowiem jedynie, że Wspólnota może zostać pociągnięta do odpowiedzialności tylko wtedy, gdy skarżąca faktycznie poniosła „rzeczywistą i pewną” szkodę. W tamtym przypadku chodzi o przesłankę pociągnięcia Wspólnoty do odpowiedzialności pozaumownej, którą sędzia wspólnotowy może uznać w niniejszym przypadku za

spełnioną, nawet bez konieczności wstępnego badania zakresu zarzucanej szkody, ponieważ z okoliczności faktycznych niniejszej sprawy wynika, że nie ma wątpliwości co do tego, iż szkoda została wyrządzona. Konkretnie, Sąd stwierdził co do zasady zaistnienie szkodliwych dla skarżącej następstw naruszenia przez Komisję art. 30 rozporządzenia nr 404/93 w pkt 207 i 208 wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r. — następstw, które zdaniem Sądu przejawiały się w przyznaniu skarżącej liczby pozwoleń na przywóz mniejszej niż ta, którą skarżąca otrzymałaby, gdyby przepis ten zastosowano prawidłowo. Okoliczność, że w momencie wniesienia skargi nie można było rozmiarów tej szkody dokładnie wyliczyć, nie przeszkadza w dojściu do wniosku o jej pewnym charakterze.

- 92 W tej sytuacji, gdy negocjacje pomiędzy stronami nie powiodły się, zadaniem Sądu jest rozstrzygnięcie, jakie kryteria powinny zostać zastosowane przy ustalaniu rozmiarów wyrządzonej skarżącej szkody oraz ustalenie kwoty odszkodowania.

— W kwestii tego, czy Komisja utraciła prawo do podważania kryterium wartości wymiennej pozwoleń

- 93 Należy oddalić także zarzut skarżącej, zgodnie z którym Komisja — nie podważając w duplice, która została złożona na etapie niniejszego postępowania zakończonym wydaniem wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r., zasadności kryterium wartości wymiennej pozwoleń, zaproponowanego przez skarżącą w replice — pozbawiła się w ten sposób prawa do uczynienia tego na tym nowym etapie postępowania.

- 94 W tym względzie wystarczy przypomnieć, że skarżąca nie wskazała w swej skardze kryteriów, jakie należy zastosować przy określaniu zarzucanej szkody. Ograniczyła się ona tutaj jedynie do wskazania, że wyliczenie rozmiarów szkody — która była nadal wyrządzana — nie było w tamtej chwili możliwe oraz, w konsekwencji, do

wezwania Sądu do rozstrzygnięcia w pierwszej kolejności, czy szkoda została rzeczywiście wyrządzona; ustalenie jej rozmiarów miało nastąpić w drodze porozumienia między stronami lub — w jego braku — w drodze wydanej ewentualnie później decyzji Sądu. Skarżąca powołała się na wartość wymienną nieprzyznaną pozwoleń na przywóz tylko w replice oraz w odpowiedzi na zarzut Rady, według którego skarga odszkodowawcza była niedopuszczalna w szczególności ze względu na brak wyjaśnień w kwestii charakteru i zakresu zarzucanej szkody.

95 W tych szczególnych okolicznościach Komisja nie była zobowiązana pod rygorem utraty prawa do uczynienia tego później do zawarcia w duplice uwag dotyczących zasadności zaproponowanego przez skarżącą kryterium służącego do wyliczenia rozmiarów, lecz była uprawniona do zrobienia tego później, po wydaniu wyroku wstępnego z dnia 8 czerwca 2000 r., w ramach tego etapu postępowania, który odnosi się konkretnie do ustalenia rozmiarów szkody.

96 W każdym razie Sąd, którego zadaniem stało się zbadanie, jaki jest zakres obowiązku naprawienia szkody, za którą Wspólnota ponosi odpowiedzialność, nie może być związany zaproponowanym przez skarżącą kryterium służącym ustaleniu należnych kwot tylko z tego względu, że Komisja na określonym etapie procedury pisemnej nie zajęła stanowiska w kwestii zasadności tego kryterium.

— W przedmiocie kryteriów, które należy zastosować przy wyliczeniu rozmiarów mającej zostać naprawioną szkody

97 W orzecznictwie zostało ustalone, że celem naprawienia szkody w ramach odpowiedzialności pozaumownej jest przywrócenie — tak dalece jak jest to możliwe — majątku poszkodowanego do stanu pierwotnego (ww. wyroki w sprawie Grifoni przeciwko EWEA, pkt 40, oraz z dnia 27 stycznia 2000 r. w sprawie Mulder i in. przeciwko Radzie i Komisji, pkt 51 i 63).

- 98 Zgodnie z orzecnictwem na skarżące spoczywa ciężar dowodu, po pierwsze, zaistnienia wyrządzonej szkody, a po drugie — jej elementów składowych oraz zakresu (ww. wyrok z dnia 27 stycznia 2000 r. w sprawie Mulder i in. przeciwko Radzie i Komisji, pkt 82).
- 99 W niniejszym zaś przypadku istnienie szkody zostało stwierdzone w wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r., w którym Sąd rozstrzygnął, że szkoda ta polegała na przyznaniu skarżącej liczby pozwoleń na przywóz mniejszej niż ta, którą skarżąca otrzymałaby, gdyby uwzględniono jej wniosek z dnia 21 stycznia 1997 r. (pkt 208 tego wyroku). Na skarżące spoczywa zatem jedynie ciężar dowodu różnego rodzaju elementów składowych oraz zakresu tej szkody.
- 100 Skarżąca żąda w tym względzie naprawienia szkody polegającego na przyznaniu jej ekonomicznej równowartości nieprzyznanych pozwoleń na przywóz — metodzie, która jej zdaniem umożliwia jedynie naprawienie „pewnej szkody minimalnej”, na którą składa się „pewny dochód”, który stanowi cena przeniesienia prawa do tych pozwoleń. Skarżąca wyjaśnia, że metoda ta w rzeczywistości zaniża wartość poniesionej w ogóle szkody, na którą miałyby się składać takie elementy jak „utrata klientów i możliwości zaopatrzenia, aż do całkowitego zaprzestania prowadzonej działalności włącznie”. Elementy te zostały ponadto po raz pierwszy przywołane dopiero w uwagach skarżącej dotyczących przedstawionej przez Komisję propozycji odszkodowania i nie są one ani uzasadnione ani udowodnione.
- 101 W niniejszym przypadku naprawienie szkody powinno co do zasady umożliwić, by skarżąca — z finansowego punktu widzenia — znalazła się w tej samej sytuacji, w której znajdowałaby się, gdyby Komisja wstrzymała się od swych bezprawnych działań, które spowodowały powstanie szkody. Oznacza to, po pierwsze, określenie liczby pozwoleń, które powinny być zostać przyznane skarżącej zgodnie z decyzją, jaką Komisja powinna była wydać, aby uwzględnić jej wniosek z dnia 21 stycznia 1997 r., oraz po drugie — odtworzenie sytuacji finansowej, w której znalazłaby się skarżąca, gdyby otrzymała te dodatkowe pozwolenia i skorzystała z nich.

- 102 Jeśli chodzi o liczbę dodatkowych pozwoleń, należy tu uwzględnić — zgodnie z tym co zostało stwierdzone w pkt 72 powyżej — jedynie lata 1997 i 1998 — jako okres, za który należy wypłacić odszkodowanie.
- 103 Zgodnie z obliczeniami dokonanyymi przez skarżącą w jej propozycji odszkodowania, przyjmując za okres referencyjny lata 1989 i 1990, skarżąca powinna była otrzymać — poza tym, co rzeczywiście otrzymała — pozwolenia kategorii B opiewające na 13 855,66 tony w 1997 r. oraz na 11 625,30 tony w 1998 r.
- 104 W swojej propozycji odszkodowania Komisja — która nie podważyła ani metody, ani danych zastosowanych przez skarżącą do obliczenia ilości dodatkowych pozwoleń — wskazała, że gdyby rozpatrzyła pozytywnie wniosek skarżącej z 21 stycznia 1997 r., to ta ostatnia otrzymałaby na podstawie okresu referencyjnego 1989–1990 dodatkowe pozwolenia kategorii B opiewające na 13 855,66 tony w 1997 r. oraz na 11 265,30 tony w 1998 r.
- 105 Rozbieżność zawartych w tych dwóch propozycjach danych dotyczących dodatkowych pozwoleń, które skarżąca powinna była otrzymać w 1998 r. (według skarżącej — 11 625,30 tony, według Komisji — 11 265,30 tony) w oczywisty sposób wynika z popełnionego przez skarżącą błędu rachunkowego lub pisarskiego. W swoich obliczeniach ta ostatnia wskazuje bowiem, że w tym roku powinna ona była otrzymać pozwolenia na 15 610,39 tony, a otrzymała ilość, która opiewała na 4345,092 tony. Różnica pomiędzy tymi ilościami wynosi 11 265,298 tony — liczbę, która po zaokrągleniu odpowiada danym wskazanym przez Komisję.
- 106 Należy zatem stwierdzić, że gdyby Komisja rozpatrzyła pozytywnie wniosek skarżącej z dnia 21 stycznia 1997 r., ta ostatnia otrzymałaby dodatkowe pozwolenia kategorii B opiewające na 13 855,66 tony w 1997 r. oraz 11 265,30 tony w 1998 r.

107 Jeśli chodzi o odtworzenie sytuacji finansowej, w której znajdowałyby się skarżąca, jeśli mogłaby liczyć na te dodatkowe pozwolenia, należy stwierdzić, że w reżimie z 1993 r. podmioty, które uzyskały pozwolenia kategorii B, dysponowały dwojaką możliwością ich gospodarczego wykorzystania. Podmioty te mogły bowiem nie tylko użyć ich do przywozu do Wspólnoty bananów z państw trzecich oraz nietradycyjnych bananów AKP, lecz wyraźnie dano im także w art. 13 rozporządzenia nr 1442/93 (zob. pkt 10 powyżej) możliwość przeniesienia ich na innych importerów należących do kategorii A, B lub C.

108 Trybunał miał ponadto okazję stwierdzić istnienie tej drugiej możliwości gospodarczego wykorzystania pozwoleń kategorii B w ww. wyroku w sprawie Niemcy przeciwko Radzie (pkt 84–86), w którym zauważył, że „praktycznym skutkiem [...] zasady [zbywalności pozwoleń] [było] to, że posiadacz pozwolenia, zamiast prowadzić działalność w zakresie przywozu bananów z państw trzecich i ich sprzedaży do państw trzecich, [mógł] przenieść swoje prawa do przywozu bananów na inny podmiot gospodarczy, który zamierza[ł] prowadzić działalność w tym zakresie” oraz że „zbywanie pozwoleń na przywóz stanowi[ło] opcję, z której różne kategorie podmiotów gospodarczych mog[ły] korzystać na mocy rozporządzenia [nr 1442/93] zgodnie ze swoimi interesami handlowymi”. Trybunał wyjaśnił także, że „korzyść finansowa, jaką zbywanie pozwoleń mo[g]ło przynieść podmiotom gospodarczym prowadzącym obrót bananami wspólnotowymi i tradycyjnymi bananami AKP, stanowi[ła] nieodzowną konsekwencję zasady zbywalności pozwoleń i musi[ała] być rozpatrywana w kontekście szerszych ram wszystkich środków przyjętych przez Radę celem zapewnienia zbytu produktów wspólnotowych i tradycyjnych produktów AKP”. W tym kontekście, dodał Trybunał, „musi[ała] ona być rozpatrywana jako środek mający w zamierzeniu przyczynić się do zwiększenia konkurencyjności podmiotów gospodarczych prowadzących obrót bananami wspólnotowymi [i] bananami AKP, a także ułatwić integrację rynków poszczególnych państw członkowskich”.

109 Jest ponadto bezspornym, że pozwolenia na przywóz kategorii B rzeczywiście stanowiły przedmiot transakcji rynkowych.

- 110 W tym względie skarżąca słusznie powołuje się na oświadczenie złożone przez przedstawiciela Komisji w trakcie prac Grupy Roboczej ds. Bananów Komitetu Specjalnego ds. Rolnictwa Rady z dnia 9 i 10 lutego 1998 r., według którego pozwolenia na przywóz kategorii B były w tym czasie zbywane na rynku za cenę około 200 EUR za tonę.
- 111 Twierdzenie Komisji, zgodnie z którym przeniesienie pozwolenia z jednego importera na drugiego rzadko kiedy sprawdzało się w praktyce, nie ma znaczenia oraz pozostaje ponadto w sprzeczności ze stwierdzeniem znajdującym się w motywie 4 rozporządzenia nr 2362/98, w którym sama Komisja brała pod uwagę „znaczną liczbę nieformalnych przejęć i dokonywanych odpłatnie przeniesień, które miały miejsce podczas ostatniego okresu stosowania ustanowionego przez rozporządzenie [...] nr 404/93 systemu pierwotnego” [tłumaczenie nieoficjalne].
- 112 Ponadto przypomniane w pkt 83 powyżej argumenty Komisji nie stoją na przeszkodzie zastosowaniu wartości wymiennej pozwoleń na przywóz jako kryterium służącego ustalaniu rozmiarów poniesionej przez skarżącą szkody. Sama Komisja przyznaje bowiem, że importerzy należący, jak skarżąca, do kategorii B nie podlegali aż do wejścia w życie reżimu z 1999 r. — wskutek przeniesienia pozwoleń — mechanizmowi zmniejszenia ilości referencyjnych, który zgodnie z art. 13 ust. 3 rozporządzenia nr 1442/93 miał zastosowanie jedynie w przypadku „przeniesienia praw dokonanego przez importera należącego do kategorii A na rzecz innego importera należącego do kategorii A lub C” [tłumaczenie nieoficjalne]. Bez znaczenia jest w tym kontekście przypomniana przez Komisję okoliczność, że możliwość otrzymania przez importerów należących do kategorii B pozwoleń na przywóz bananów z państw trzecich oraz nietradycyjnych bananów AKP była uzależniona od tego, czy rzeczywiście w okresie referencyjnym wprowadzali oni do obrotu swą część bananów wspólnotowych oraz tradycyjnych bananów AKP.
- 113 Jeśli chodzi o wskazaną przez Komisję metodę ustalania rozmiarów szkody, którą Trybunał zastosował w sporach zakończonych ww. wyrokami w sprawie Mulder i in. przeciwko Radzie i Komisji, należy przypomnieć, że skarżący w tych sprawach żądali odszkodowania w wysokości zysków, które mogliby osiągnąć, gdyby — po

wygaśnięciu ich zobowiązania do niewprowadzania do obrotu — mieli możliwość podjęcia na nowo dostaw mleka na podstawie ilości referencyjnej, do której byli uprawnieni i której zostali pozbawieni przez mające zastosowanie w tamtej sprawie przepisy, których nieważność stwierdził Trybunał. Pozwane instytucje zaproponowały natomiast obliczenie należnych skarżącym ze strony Wspólnoty odszkodowań ma podstawie wypłaconej każdej z nich kwoty premii z tytułu niewprowadzania do obrotu. Ta premia, wprowadzona w sektorze mleka przez rozporządzenie Rady (EWG) nr 1078/77 z dnia 17 marca 1977 r. wprowadzające system premii z tytułu niewprowadzania do obrotu mleka i przetworów mlecznych oraz z tytułu konwersji stad (Dz.U. L 131, str. 1), była przyznawana producentom, którzy zobowiązywali się do niewprowadzania swoich produktów na rynek przez pięć lat i została ustalona na poziomie pozwalającym na uznanie jej za pewną rekompensatę za utratę dochodów z wprowadzania do obrotu przedmiotowych produktów (motyw trzeci tego rozporządzenia) [tłumaczenie nieoficjalne].

- 114 Trybunał w pkt 26 ww. wyroku z dnia 19 maja 1992 r. w sprawie Mulder i in. przeciwko Radzie i Komisji uznał, że „jeśli chodzi o zakres szkody, którą Wspólnota powinna naprawić, należy — poza szczególnymi okolicznościami uzasadniającymi odmienną ocenę uwzględnić — utracone korzyści stanowiące różnicę pomiędzy, z jednej strony, dochodami, które skarżący osiągnęliby przy normalnym toku spraw z dostaw mleka, których dokonaliby, jeśli w [odpowiednim] okresie otrzymaliby ilości referencyjne, do których byli uprawnieni, a z drugiej strony — dochodami, które rzeczywiście zostały osiągnięte przez nich z dostaw mleka dokonanych w tym okresie przy braku jakiegokolwiek ilości referencyjnej, powiększonymi o te dochody, które skarżący osiągnęli lub mogli osiągnąć w tym samym okresie z ewentualnego prowadzenia działalności innego rodzaju”.

- 115 Trybunał przyjął zatem, po jej sprecyzowaniu, metodę zaproponowaną przez skarżących, opartą na odtworzeniu sytuacji finansowej, w której znaleźliby się oni, gdyby dokonali dostaw mleka odpowiadających ilościom referencyjnym, do których byli uprawnieni. Niemniej Trybunał zastrzegł możliwość, że okoliczności szczególne mogą uzasadnić odmienną ocenę elementów, które należy uwzględnić przy ustalaniu rozmiarów szkody, wykluczając jednak możliwość zastosowania kryterium polega-

jącego na wyliczeniu utraconych zysków skarżących na podstawie kwoty premii za niewprowadzanie do obrotu, ze względu na to, iż „premia ta nie stanowi świadczenia wzajemnego za zobowiązanie do niewprowadzania do obrotu i nie ma żadnego związku z poniesioną przez skarżących szkodą” (ww. wyrok z dnia 19 maja 1992 r. w sprawie Mulder i in. przeciwko Radzie i Komisji, pkt 34).

- 116 Choć zatem premia za niewprowadzanie do obrotu nie miała żadnego rzeczywistego związku z zyskami, które mogliby osiągnąć skarżący w ww. sporach zakończonych wydaniem wyroków w sprawie Mulder i in., jeśli nie zostaliby bezprawnie pozbawieni ich ilości referencyjnych, to ze stwierdzeń w pkt 107–111 powyżej wynika, że w niniejszym przypadku kwestia wartości wymiennej pozwoleń na przywóz nieprzyznanых skarżącej w niniejszej sprawie przedstawia się odmiennie. Wartość ta nie stanowi bowiem — jak w przypadku premii za niewprowadzanie do obrotu w sektorze mleka — kwoty ustalonej administracyjnie jako ryczałt, aby przyznać importerom „pewną rekompensatę za utratę dochodów z wprowadzania do obrotu przedmiotowych produktów”, lecz należy do danych o czysto handlowym charakterze i ustalona jest przez zainteresowane podmioty gospodarcze według zasad rządzących popytem i podażą, a zatem należy uważać ją za odzwierciedlającą, przynajmniej w przybliżony sposób, wartość ekonomiczną będących przedmiotem wymiany pozwoleń, które dawały możliwość prowadzenia działalności gospodarczej na preferencyjnych warunkach.
- 117 Nie ulega wątpliwości, że jest możliwe, iż w zależności od tego, jaki użytek zdecydowałyby się uczynić z pozwoleń, skarżąca znalazłaby się w odmiennej sytuacji finansowej. Przeniesienie pozwoleń przyniosłoby pewne zyski (dochody netto), podczas gdy przywóz bananów i wprowadzanie ich do obrotu oznaczałoby wystawienie się skarżącej na ryzyko nierozłącznie związane z wszelką działalnością handlową, a więc możliwość zysku — w niniejszym przypadku nawet większego niż ten, który mógłby zostać osiągnięty poprzez przeniesienie pozwoleń — ale również ewentualne straty na działalności operacyjnej, uzależnione między innymi od sytuacji na rynku oraz ekonomicznej efektywności przedsiębiorstwa.
- 118 Nie trzeba jednak ustalać rozmiarów poniesionej przez skarżącą szkody na podstawie domniemania, że korzystałaby ona z pozwoleń w celu przywozu bananów

i wprowadzenia ich do obrotu oraz przy użyciu tej samej metody, którą Trybunał zastosował w sporach zakończonych ww. wyrokami w sprawie Mulder i in. Działanie takie, poza tym że jest skomplikowane i że spowodowałoby zwłokę w odtwarzaniu majątku skarżącej, prowadziłyby także w nieunikniony sposób — jako polegające na ustaleniu rozmiarów działalności gospodarczej mającej w dużej części hipotetyczny charakter (zob. podobnie ww. wyrok z dnia 27 stycznia 2000 r. w sprawie Mulder i in. przeciwko Radzie i Komisji, pkt 79 i 84) — do uzyskania jedynie przybliżonych rezultatów. Ponadto ustalenie rozmiarów dochodów dodatkowych, które skarżąca mogłaby osiągnąć w przypadku uzyskania na swój wniosek odpowiedzi pozytywnej, takie jak to, które proponuje Komisja — oparte na zastosowaniu wobec ilości bananów, na którą opiekowałyby nieprzyznane pozwolenia, marż zysków, które skarżąca osiągnęła z przywozu bananów rzeczywiście dokonanego w okresie 1997–1998 — wydaje się w tym przypadku niewłaściwe, ponieważ według wszelkiego prawdopodobieństwa na wysokość tych marż miał wpływ fakt, że podczas tego okresu skarżąca prowadziła działalność w zakresie handlu bananami z państw trzecich i nietradycyjnymi bananami AKP na znacznie mniejszą skalę niż ta, którą mogłaby prowadzić dzięki wykorzystaniu do celów przywozu i wprowadzenia do obrotu pozwoleń dodatkowych, które zostałyby jej przyznane, gdyby jej wniosek z dnia 21 stycznia 1997 r. został uwzględniony.

- 119 Należy stwierdzić, że metoda ustalenia rozmiarów szkody oparta na domniemaniu przeniesienia pozwoleń ma podstawy ekonomiczne, odznaczając się jednocześnie niewątpliwymi zaletami, takimi jak prostota, szybkość i niezawodność. Można ją zatem przyjąć, z zastrzeżeniem dokonania analizy dostępnych informacji o wartości wymiennej pozwoleń, które nie zostały przyznane.

— W przedmiocie dostępnych informacji o wartości wymiennej pozwoleń, które nie zostały przyznane

- 120 Skarżąca zwraca się do Sądu o ustalenie wysokości szkody, biorąc za punkt odniesienia wartość 200 EUR za tonę, wynikającą dla pozwoleń kategorii B

z oświadczenia złożonego przez przedstawiciela Komisji w trakcie prac Grupy Roboczej ds. Bananów Komitetu Specjalnego ds. Rolnictwa Rady z dnia 9 i 10 lutego 1998 r.

- 121 Z tego oświadczenia, przedstawionego przez skarżącą jako załącznik do repliki, wynika mianowicie, że kwota ta stanowi przybliżoną cenę, którą pozwolenia na przywóz kategorii B osiągały, w czasie kiedy oświadczenie to zostało złożone, czyli w początkach lutego 1998 r.
- 122 Informacji tej nie pozbawia znaczenia podkreślany przez Komisję fakt, że nie pochodzi ona z żadnego oficjalnego sprawozdania statystycznego lub handlowego. Należy przypomnieć, że na podstawie art. 288 akapit drugi WE kwoty odszkodowania powinny zostać ustalone zgodnie z ogólnymi, wspólnymi dla praw Państw Członkowskich zasadami dotyczącymi odpowiedzialności pozaumownej oraz — jeśli chodzi o zagadnienie udowodnienia szkody — te systemy prawne dają sędziemu swobodę w ocenie przedstawionych mu dowodów (wyrok Trybunału z dnia 6 października 1982 r. w sprawie 261/78 Interquell Stärke-Chemie przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. 3271, pkt 11). O wartości 200 EUR za tonę wspomniały służby samej Komisji, a ona nie podważyła jej w swych pismach. Zatem aby ustalić rozmiary szkody w niniejszym przypadku, należy wziąć pod uwagę tę właśnie wartość.
- 123 Tymczasem jednak, ponieważ wartość ta nie stanowi średniej wartości pozwoleń kategorii B podczas całego okresu, za który należy wypłacić odszkodowanie, a mianowicie lat 1997 i 1998, i uwzględniając niepodważone przez skarżącą twierdzenie Komisji, zgodnie z którym wartość wymienna pozwoleń na przywóz jest uzależniona od wahań cen bananów, Sąd w ramach środków organizacji postępowania wezwał skarżącą do dostarczenia, jako dokumentów na poparcie, informacji o zmianach wartości wymiennej pozwoleń kategorii B w tym okresie.

- 124 W nawiązaniu do tego wezwania skarżąca przedstawiła między innymi 19 faktur dotyczących czynności przekazania pozwoleń kategorii B, dokonanych pomiędzy przedsiębiorstwami trzecimi na terytorium Wspólnoty, w okresie od dnia 31 grudnia 1997 r. do dnia 20 października 1998 r. Z tych niepodważonych przez Komisję faktur wynika, że cena dokonanych w drodze tych transakcji przeniesień pozwoleń przekraczała — z jednym małym wyjątkiem — 200 EUR za tonę oraz że w licznych przypadkach osiągnęła nawet poziom 289 EUR za tonę.
- 125 Komisja podczas rozprawy podkreśliła, że cena stosowana przy przeniesieniach indywidualnych takich jak te, o których świadczą przedstawione przez skarżącą faktury, nie stanowiła informacji obiektywnej, ponieważ mogła ulegać zmianie w zależności od okoliczności i, między innymi, zapotrzebowania kontyngentowego, które mogą mieć nabywcy pozwoleń. To zastrzeżenie odpowiada prawdzie tylko w części. Jest jasne, że cena ustalona podczas transakcji indywidualnej nie może być uznana jako taka za reprezentatywną dla wartości rynkowej zbywanego towaru. Wartość ta wynika niemniej ze średniej cen stosowanych w transakcjach indywidualnych i służby Komisji mogły na podstawie obserwacji rynku o niewątpliwie szerszym zakresie określić w ramach prac Grupy Roboczej ds. Bananów Komitetu Specjalnego ds. Rolnictwa Rady z dnia 9 i 10 lutego 1998 r. przybliżoną wartość, jaką pozwolenia kategorii B miały w tym czasie, na 200 EUR. Ceny stosowane zaś w różnego rodzaju transakcjach, których dotyczą faktury przedstawione przez skarżącą, stanowią istotne, dokładne i zgodne przesłanki tego, że wartość wymienna pozwoleń kategorii B nie ulegała w roku 1998 r. — w porównaniu z poziomem stwierdzonym w styczniu 1998 r. — spadkowi. Komisja ze swej strony nie przedstawiła żadnych przesłanek świadczących o sytuacji odmiennej. Ponadto ze sporządzonego przez służby Komisji i załączonego do jej propozycji odszkodowania wykresu, obrazującego zmiany hurtowej ceny sprzedaży bananów „ze strefy dolarowej” w Unii Europejskiej, wynika, że cena ta, która w opinii Komisji miała wpływ na wartość wymienną pozwoleń kategorii B, w chwili złożenia wspomnianego w pkt 120 powyżej oświadczenia wynosiła praktycznie 1 EUR za kilogram i że w ciągu 1998 r. oscylowała ona wokół tego poziomu w taki sposób, iż nie można podzielać stanowiska, że w momencie złożenia tego oświadczenia wynosiła ona nieco więcej niż średnia cena za 1998 r.

- 126 W takich okolicznościach Trybunał uznaje, że chociaż nie można uznać danych znajdujących się w przedstawionej przez skarżącą dokumentacji, przy jednoczesnym wzięciu pod uwagę udokumentowanej przez nią zmienności cen przeniesienia pozwoleń, za umożliwiające szczegółowe ustalenie rozmiarów szkody, to mają one jednak wystarczającą wartość dowodową i stanowią wystarczającą podstawę, aby dojść do wniosku, iż wartość 200 EUR za tonę stanowi rozsądne i akceptowalne przybliżenie średniej wartości pozwoleń kategorii B w 1998 r.
- 127 Jeśli chodzi o 1997 r., skarżąca przedstawiła fakturę z dnia 31 grudnia 1997 r., wskazującą cenę za przekazanie pozwoleń kategorii B stanowiącą równoważność 274 EUR za tonę i oświadczyła, że w ramach transakcji mającej za przedmiot rzeczywisty przywóz bananów dokonany w sierpniu 1997 r. wartość wykorzystywanych pozwoleń kategorii B została ustalona na około 172 EUR za tonę.
- 128 W świetle powyższego można ustalić wysokość szkody poniesionej przez skarżącą ex aequo et bono na kwotę główną 5 024 192 EUR, a mianowicie 2 771 132 EUR (13 855,66 x 200) w 1997 r. i 2 253 060 EUR (11 265,30 x 200) w 1998 r.

W przedmiocie deprecjacji pieniądza i odsetek za zwłokę

Argumenty stron

- 129 Skarżąca twierdzi, że należy uwzględnić deprecjację pieniądza, a zatem zrewaloryzować należne kwoty na podstawie poszczególnych badanych okresów za pomocą wskaźników ustalonych we Włoszech na poziomie krajowym przez Istituto centrale di statistica (centralny instytut statystyczny) dla celów statystyk gospodarczych — uwzględniając, że skarżąca ma swą siedzibę we Włoszech.

- 130 Rewaloryzowana z roku na rok kwota powinna ponadto zdaniem skarżącej zostać powiększona o kwotę odsetek za zwłokę począwszy od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Odsetki od każdej raty rocznej powinny w jej opinii zostać naliczone od dnia 1 stycznia, ponieważ importerzy jeszcze przed rozpoczęciem roku znali liczbę należnych im pozwoleń i mogli planować sposób jej wykorzystania.
- 131 Skarżąca podnosi, że kumulacja rewaloryzacji i odsetek za zwłokę jest zasadna z racji odmienności pełnionych przez te dwa czynniki odszkodowania funkcji. Jej zdaniem rewaloryzacja ma za cel postawienie poszkodowanego w sytuacji, w której znajdowałby się, gdyby nie nastąpiłoby zdarzenie wywołujące szkodę, podczas gdy celem odsetek za zwłokę jest wynagrodzenie poszkodowanemu opóźnienia w przyznaniu tego, co było mu należne.
- 132 Jeśli chodzi o stopy procentowe, które należy zastosować wobec odsetek za zwłokę, skarżąca twierdzi, że dla okresu poprzedzającego dzień 1 stycznia 1999 r., ze względu na brak stopy referencyjnej Europejskiego Banku Centralnego (EBC) dla głównych operacji refinansowych, należy zastosować stopę odsetek ustawowych obowiązującą we Włoszech, to znaczy 5% zarówno dla 1997 r., jak i dla 1998 r. Począwszy od dnia 1 stycznia 1999 r. należy natomiast jej zdaniem zastosować stopę refinansowania EBC, powiększoną o siedem punktów procentowych, zgodnie z kryterium przewidzianym w art. 3 ust. 1 lit. d) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/35/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych (Dz.U. L 200, str. 35), które ma zastosowanie w niniejszym przypadku, ponieważ jego przedmiotem jest właśnie naprawienie szkody wyrządzonej podmiotowi gospodarczemu poprzez ograniczenie jego płynności finansowej (wyrok Sądu z dnia 10 października 2001 r. w sprawie T-171/99 Corus UK przeciwko Komisji, Rec. str. II-2967, pkt 64).
- 133 Jeśli zaproponowany przez skarżącą moment rozpoczęcia naliczania i stopa odsetek za zwłokę nie zostaną uwzględnione łącznie, subsydiarnie sugeruje ona dwa rozwiązania alternatywne: zastosowanie wobec zrewaloryzowanych kwot dla

każdego roku, począwszy od 1997 r. aż do dnia zapłaty, stopy odsetek ustawowych obowiązującej we Włoszech lub naliczenie odsetek od całości zrewaloryzowanej kwoty, począwszy od dnia wydania wyroku wstępnego (8 czerwca 2000 r.), jednak z zastosowaniem powiększonej o siedem punktów stopy procentowej EBC.

134 Komisja zgadza się, że należy uwzględnić deprecjację pieniądza oraz — skoro skarżąca prowadziła działalność na rynku włoskim — zrewaloryzować należne kwoty według dostępnych oficjalnych wskaźników dla Włoch. Jej zdaniem rewaloryzacja powinna zostać obliczona począwszy od momentu zaistnienia zdarzenia wywołującego szkodę aż do dnia wydania wyroku wstępnego stwierdzającego pozaumowną odpowiedzialność Wspólnoty.

135 Począwszy od tego samego dnia — a nie od momentu, w którym miało miejsce zdarzenie wywołującego szkodę — należy zdaniem Komisji obliczać odsetki za zwłokę od tej kwoty (ww. wyrok w sprawie Grifoni przeciwko EWEA, pkt 43). W tym względzie Komisja przypomina, że zgodnie z orzecznictwem wspólnotowym obowiązek zapłaty odsetek za zwłokę może zostać przewidziany jedynie pod warunkiem, iż nie ma wątpliwości co do kwoty wierzytelności głównej lub gdy istnieje przynajmniej możliwość określenia tej kwoty na podstawie ustalonych elementów o charakterze obiektywnym (wyrok Trybunału z dnia 30 września 1986 r. w sprawie 174/83 Amman i in. przeciwko Radzie, Rec. str. 2647, oraz wyrok Sądu z dnia 26 lutego 1992 r. w sprawach połączonych T-17/89, T-21/89 i T-25/89 Brazzelli i in. przeciwko Komisji, Rec. str. II-293, pkt 24).

136 Komisja uznaje, że jeśli chodzi o odsetki za zwłokę, należy zastosować stopę odsetek ustawowych obowiązującą we Włoszech dla całego okresu będącego podstawą ich naliczenia. Jej zdaniem dyrektywa 2000/35 nie ma bowiem — zgodnie ze swym motywem 13 — zastosowania do płatności należnych z tytułu odszkodowania.

Ocena Sądu

- 137 Jeśli chodzi o deprecjację pieniądza, należy stwierdzić, iż skarżąca i Komisja zgodnie stwierdzają, że należy ją uwzględnić i że rewaloryzacja powinna zostać obliczona przy zastosowaniu oficjalnych wskaźników statystycznych dla Włoch.
- 138 Z orzecznictwa wynika, że celem naprawienia szkody w ramach odpowiedzialności pozaumownej jest przywrócenie — tak dalece jak to możliwe — majątku poszkodowanego do stanu pierwotnego. Zatem w sytuacji kiedy zostały spełnione wszystkie przesłanki odpowiedzialności pozaumownej i ponieważ należy uwzględnić deprecjację pieniądza, nie można zlekceważyć niekorzystnych następstw upływu czasu pomiędzy momentem zaistnienia zdarzenia wywołującego szkodę a zapłatą odszkodowania (zob. ww. wyrok w sprawie Grifoni przeciwko EWEA, pkt 40, oraz ww. wyrok z dnia 27 stycznia 2000 r., Mulder i in. przeciwko Radzie i Komisji, pkt 51).
- 139 W niniejszym zatem przypadku, aby obliczyć odszkodowanie, należy uwzględnić deprecjację pieniądza według oficjalnych wskaźników opracowanych we Włoszech przez właściwą instytucję krajową, począwszy od dnia zaistnienia szkody.
- 140 Jeśli chodzi o moment rozpoczęcia naliczania rewaloryzacji, należy wziąć pod uwagę, że gdyby Komisja odpowiedziała pozytywnie na wniosek skarżącej z dnia 21 stycznia 1997 r., ta ostatnia otrzymałaby swe pozwolenia w rozłożonych w czasie terminach. Należy bowiem przypomnieć, że w reżimie z 1993 r. pozwolenia na przywóz były wydawane z częstotliwością kwartalną. Zgodnie zaś z art. 11 rozporządzenia nr 1442/93 zmienionego przez rozporządzenie Komisji (WE) nr 875/96 z dnia 14 maja 1996 r. (Dz.U. L 118, str. 14), pozwolenia na przywóz na następny kwartał były wydawane najpóźniej w 23. dniu ostatniego miesiąca poprzedniego kwartału.

- 141 Te daty należy zatem stosować jako punkty odniesienia dla każdej partii nieprzyznanych pozwoleń, a także jako daty zaistnienia szkody, począwszy od których należy obliczać rewaloryzację i ekonomiczną równowartość — ustaloną na 200 EUR za tonę — każdej partii pozwoleń.
- 142 Jeśli chodzi o datę, kiedy należy zaprzestać obliczania rewaloryzacji pieniądza, to należy ją wyznaczyć w momencie, od którego należy zacząć naliczać odsetki za zwłokę.
- 143 Zgodnie z orzecznictwem Trybunału odsetki za zwłokę powinny być naliczane od należnej kwoty odszkodowania począwszy od dnia wydania wyroku stwierdzającego obowiązek naprawienia szkody (wyrok Trybunału z dnia 4 października 1979 r. w sprawach połączonych 64/76 i 113/76, 167/78 i 239/78, 27/79, 28/79 i 45/79, Dumortier i in. przeciwko Radzie, Rec. str. 3091, pkt 25, oraz ww. wyrok z dnia 19 maja 1992 r. w sprawie Mulder i in. przeciwko Radzie i Komisji, pkt 35). W niniejszym przypadku ciężący na Komisji obowiązek naprawienia poniesionej przez skarżącą szkody został stwierdzony w wyroku wstępnym z dnia 8 czerwca 2000 r.
- 144 Niemniej jednak ze względu na to, że w dniu wydania tego wyroku istniały wątpliwości co do kwoty wierzytelności głównej i nie było możliwości określenia tej kwoty na podstawie ustalonych elementów o charakterze obiektywnym (zob. w tym względzie pkt 87–92 powyżej), nie można rozpocząć naliczania odsetek za zwłokę począwszy od tej daty, lecz jedynie — w przypadku opóźnienia i do momentu całkowitej spłaty — począwszy od daty wydania niniejszego wyroku, mającego za przedmiot obliczenie rozmiarów straty (zob. orzecznictwo przywołane w pkt 135 powyżej, a także opinię rzecznika generalnego Tesaura do ww. wyroku w sprawie Grifoni przeciwko EWEA, Rec. str. I-343, pkt 24).
- 145 Wynika z tego, że nie można zakończyć obliczania rewaloryzacji należnego skarżącej odszkodowania w momencie wydania wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r., lecz należy je kontynuować aż do dnia wydania niniejszego wyroku.

- 146 Kwota odszkodowania, zrewaloryzowana ze względu na deprecjację pieniądza, zostanie zwiększona o odsetki za zwłokę naliczone za okres od dnia wydania niniejszego wyroku aż do dnia całkowitej spłaty. Stopa procentowa, którą należy zastosować, zostanie obliczona na podstawie stopy ustalonej przez EBC dla głównych operacji refinansowych dla okresu będącego podstawą ich naliczania, powiększonej o dwa punkty procentowe.

W przedmiocie kosztów

- 147 Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Na podstawie art. 87 § 3 tego samego regulaminu w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań każdej ze stron Sąd może postanowić, że koszty zostaną podzielone albo że każda ze stron poniesie swoje własne koszty. Wreszcie zgodnie z art. 87 § 4 akapit pierwszy tego regulaminu Państwa Członkowskie, które przystąpiły do sprawy w charakterze interwenienta, pokrywają własne koszty.
- 148 Należy przypomnieć, że kwestia kosztów poniesionych w tej instancji została rozstrzygnięta w wyroku wstępnym z dnia 8 czerwca 2000 r. (zob. pkt 23 powyżej).
- 149 Niniejsza sprawa nie stanowi następnej instancji, lecz kontynuację sprawy T-260/97, w której wydano wyrok z dnia 8 czerwca 2000 r., zasądzający od Komisji i Rady odpowiednio 90% i 10% kosztów postępowania w tej sprawie (zob. pkt 7 i 8 sentencji). Należy przyjąć taki sam podział na tym etapie niniejszego postępowania, który nastąpił po wydaniu ww. wyroku, i zasądzić zatem od Komisji i Rady odpowiednio 90% i 10% kosztów poniesionych na tym etapie.

150 Republika Francuska jako interwenient pokrywa swoje własne koszty.

Z powyższych względów

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI (czwarta izba)

orzeka, co następuje:

- 1) **Zasądza się od Komisji na rzecz skarżącej odszkodowanie w wysokości 5 024 192 EUR.**
- 2) **To odszkodowanie zostanie zrewaloryzowane zgodnie z kryteriami ustalonymi w pkt 139–141 oraz 145 niniejszego wyroku.**
- 3) **Kwota zrewaloryzowanego odszkodowania zostanie powiększona o odsetki za zwłokę naliczone za okres od dnia wydania niniejszego wyroku aż do dnia całkowitej spłaty. Stopa procentowa, którą należy zastosować, zostanie obliczona na podstawie stopy ustalonej przez EBC dla głównych operacji refinansowych dla okresu będącego podstawą ich naliczania, powiększonej o dwa punkty procentowe.**

- 4) Zasądza się od Komisji 90% kosztów poniesionych na tym etapie niniejszego postępowania, który nastąpił po wydaniu wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawach połączonych T-79/96, T-260/97 i T-117/98 Camar i Tico przeciwko Komisji i Radzie, Rec. str. II-2193.
- 5) Zasądza się od Rady 10% kosztów poniesionych na tym etapie niniejszego postępowania, który nastąpił po wydaniu wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawach połączonych T-79/96, T-260/97 i T-117/98 Camar i Tico przeciwko Komisji i Radzie, Rec. str. II-2193.
- 6) Republika Francuska pokrywa swoje własne koszty.

Legal

Mengozzi

Wiszniewska-Białecka

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 13 lipca 2005 r.

Sekretarz

Prezes

H. Jung

H. Legal